

מעדני אשר

גיליון רצ"ז
(שנה ז')
פרשת תולדות תש"ע

י"ל ע"י

מכון "מעדני אשר"

הגליונות ברחבי תבל יוצאים לזכותו של הרב ברוך בן מרים ומרת שיינדל מלכה בת היה פייגא

איך מותר לאכול ביצים וארבע"ס בשבת הא הוא מאכל אבלים?

בפרשתנו כ"ה ל' ויאמר עשיו אל יעקב הלעיטני נא מן האדום האדום הזה וגו'.

איתא בגמ' ב"ב ט"ז ע"ב תנא אותו היום נפטר אברהם אבינו ועשה יעקב אבינו תבשיל של עדשים לנחם את יצחק אביו, ומקשה בגמ': מדוע בישל דווקא תבשיל של עדשים, אמרי במערבא משמיה דרבה בר מרי מה עדישה זו אין לה פה וברש"י כמו שיש לפולין ולשאר מיני קטניות כמין סדק אף אבל אין לו פה, וברש"י שיושב ודומם דבר אחר מה עדישה זו מגולגלת אף אבילות מגולגלת ומחזרת על באי עולם, מאי בינהו איכא ביניהו לנחם בביצים, וברש"י דאין להם פה, אבל אינם מגולגלים כגולגל.

וכתב בעיון יעקב שם: הא דלא קאמר נפק"מ לענין לנחם בקטניות דלטעם של אין לה פה א"א לנחם דקטניות יש לה סדקים, ולטעם של מגולגל אפשר לנחם, יש לומר משום דע"י בישול נחלקים ונימוחים אם כן אינה מגולגל.

אבל המגן אברהם כתב אור"ח סימן קל"א דמנהג בני אוסטרייך שלא לאכול קטניות ביום שאין נופלין על פניהם, לפי שדומה לאבילות המתגלגל.

ויסוד זה דמאכל אבילות אסור לאכול בשבת כבר קדים במחזור ויטרי סימן תס"ה פיוט ליל שכורים שכתב ארור האיש אשר יאכל עדשים בליל פורים ובמועדים ובחדשים.

ובשו"ת דברי יציב אור"ח סימן רצ"ז אות ו' כתב להתעורר מה כוונתו ואף שדברים אלו נאמרו לא נאמרו אלא לשמחת פורים, מ"מ כיון שנדפס במחזור ויטרי מ"מ יש בזה איזה כוונה, ומבאר דכוונת המחזור ויטרי: דיש נוהגים לאכול עדשים ומיני זרעונים וכמו שכתב ברמ"א סימן תרצ"ה ס"ק ב' וכיון דעדשים מאכל אבילים כמבואר בגמ' ב"ב ט"ז ע"ב יש בזה רמז שאבילות רח"ל נוהג בפורים, לכן סבירא ליה שפורים הוא יום שמחה מדברי קבלה וכיו"ט גמור, ואין להורות בו כלל סימני אבילות.

יש להקשות: א"כ איך אנו נוהגים לאכול ארבע"ס בסעודת שלום זכר בשבת, הרי הוא מאכל אבלים, א"כ יש להימנע מלאכלם שלא להראות סימני אבילות בשבת, וכן איך אוכלים ביצים.

הנה על מבוכה זו עמד בספר אגרא דפרקא בפרשתן בד"ה מה עדישה וז"ל הנה מנהג הוא שמבשלין בשבת וביום טוב קטניות וגם בבתי משתאות, נראה דיצא להם מהמדרש שכתב מה עדישה זו יש בה אבל ויש בה שמחה, ופירש רש"י שאוכלין אותה במשתה ושמחה, ואוכלין אותה באבלות, א"כ נוהגים לאכול נמי בשמחה, לכן לא חיישינן.

ויש שהביאו ראיה שמתור לאכלו ביו"ט: מהא דאיתא בגמ' ביצה י"ד ע"ב של בית רבן גמליאל היו מביאים דלי מלא עדשים ביו"ט, וזנין דמתור לאכול עדשים ביו"ט, כך הביא בפירוש מהר"ז על המדרש רבה.

והנה בספר תוספת שבת אור"ח סימן רצ"ב ס"ק א' הביא את דברי המגן אברהם שמנהג בני אוסטרייך שאין לאכול קטניות ביום שאין אומרים בו תחנון, וכתב על זה, ורובא דעלמא נוהגין לאכול בשבת קטניות שקורין ערבי"ס לקינוח, וכבר עלה על דעתי לומר שהוא נגד מנהג בני אוסטרייך, אך ראיתי אחר כך בכנסת הגדולה שכתב דנוהגין לאכול בשבת בשחרית ביצים מבושלים בקלופיהם, והטעם מפני אבלו של משה רבינו, וכן ראיתי לקצת אנשים שעושים כן, ומטעם זה אוכלים גם כן קטניות בשבת, ומנהג של ישראל תורה היא ואין לפקפק עליהם, לפי הנ"ל אתי שפיר על מה אוכלים ארבע"ס בשבת, עיי' בספר הנפלא שפע קודש על עניני ברית ע"מ כ"ג אריכות נפלאה בענין זה.

וכעין זה כתב בחתם סופר בסיד מעון על פסח ע"מ ח' מה שנוהגים האשכנזים שבליל שבת שלפני המילה, שהוא סעודת מצוה י"ד ס"ה רס"ה ס"ב בהג"ה נוהגין לאכול מיני זרעונים מבושלים במים לבד, והוא תמיה שבסעודה נכבד אוכלין מאכל עניים דקדוקי עניות, ומצאתי סמך לדבר בספר חסד לאברהם מעין ה' נהר ו' כתוב שם שאפילו בימים שאין בהם נפילת אפים שנקראים ימי שמחה ומותר לשמוח בהם ולשתות יין, בזמן הגלות לא היה ראוי לשמוח, אמנם על ידי אכילת ביצה קודם כל דבר זכר לחורבן מותר באכילת בשר ויין בימים האלו עכ"ל, ובוזה תבין את אשר לפניך שמאכל זרעונים אלו המה דרך אבלות זכר לחורבן. ועי"ז תבין למה אוכלין בשבת בסעודה אשר היא באה לכבוד היום בצהרים ביצים ומאכל זרעונים הנטמנים בחמין לצורך שבת.

ובדעת תורה אור"ח סימן קל"א הקשה מהא דאיתא בגמ' שבת ל"ח ע"א דביצים מצומקות, מצטמקות ויפה להן, ומביא הגמ' ראיה מהא דאמר רב חמא בר חנינא פעם אחת נתארחתי אני ורבי למקום אחד והביאו לפנינו ביצים מצומקות כעוזרדין ואכלנו מהן הרבה, וברש"י הביאו לפנינו בחול, משמע קצת דבשבת אסור, ויש לדחות.

מוסדות בעלזא בית שמש - בנשיאות כ"ק מרו האדמו"ר שליט"א

ברכת מול טוב ליידינו העומד לימיננו בכל עת
הרב יחיאל מיכל מוזס שליט"א

מגדולי עסקני היהדות החרדית בבית שמש
לרגל שמחת נשואי בתו תחי' במוז"ט עב"ג החתן יוסף דושינסקי הי"ו במוז"ט ובשעט"מ
יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לראות נחת מכל יוצאי הלציו

המכתב: מרצכו דיוניא

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הגאון הצדיק רבי דוד בן הרב אברהם אליעזר קוויאט זצ"ל

ר"מ ישיבת מיר פלטבוש
נלב"ע כ"ד חשוון האי שתא ת.נ.צ.ב.ה.
ה'תש"ס א' אב ת"ש

לע"ז הרב משה בן הרב יוסף דוד ז"ל, ומרת מלכה מחלה בת הרב מרדכי זיסקינד ע"ה
נתרם ע"י ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א ניו יארק

מדוע עירוב תבשילין יותר קל מכל מצוות דרבנן?

בפרשתן כ"ז ה' עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתו מצותי חקותי ותורתו.

איתא בגמ' יומא כ"ח ע"ב אמר רבא ואיתימא רב אשי קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, ויליף מהא דכתיב ותורתו לשון רבים אחד תורה שבכתב ואחד תורה שבעל פה, יש שגורס עירוב תחומין ויליף מעקב שהוא לשון עקב, עיין שו"ת הרשב"א סימן צ"ד, וכן במהרי"ץ חיות יומא כ"ח ע"ב, ובחתם סופר שם, יש שאומרים שהכוונה לבשר בחלב עירוב ב' תבשילין, עיין תוס' על התולדות פרק וירא, ובחתם סופר יומא כ"ח ע"ב.

יש להקשות: מדוע נקט דווקא מצוה זו, ואם רצה לומר שקיים אף מצות דרבנן היא ליה לומר בסתם קיים אברהם אבינו כל התורה עד שלא ניתנה אף מצוות דרבנן, ומדוע נקט דווקא עירוב תבשילין.

ובתוספת ישנים שם ביומא הקשה קושיא הנ"ל וז"ל לא ידע רבי אמאי נקט הך מצוה אמאי קילא ליה טפי מכלהו וצ"ע, וכן הקשה הריטב"א שם, וכן מהרש"א שם, וכן בעיני יעקב, וכן בחתם סופר, וכן בגבורת ארי, וכן בשו"ת דברי יציב אור"ח סימן רכ"ד ס"ק ט'.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דאמרינן בגמ' פסחים מ"ז ע"א דמותה לבשל מיום טוב לשבת, הואיל ומקלעי אורחים, ואברהם שהיה ראשון להכנסת אורחים, וא"כ הו"א שאין צריך לערב תבשילין אפילו הכי קיים אותו, כן תירץ בעיני יעקב יומא כ"ח ע"ב.

מעדני אשר: איני מבין תרוץ הנ"ל, דהא אפילו אם אמרינן הואיל זה רק מתיר האיסור דאורייתא אבל מדרבנן יש איסור, וצריך עירוב תבשילין להתיר את הדרבנן, א"כ מה מהני שהיה לאברהם אבינו אורחים.

נראה לתרץ: דיסבור כמו שיטת הראש יוסף סימן תנ"ז ס"ק ל"ה דלמ"ד דסבירא ליה הואיל מותר לכתחילה לבשל מיו"ט לשבת בלא עירוב תבשילין, א"כ אפשר דהשבות יעקב יסבור כמו שיטה הנ"ל.

אבל השער המלך הלכות יו"ט פרק ג' הלכה ט' **תמה על הראש יוסף:** מהא דאיתא במשנה ביצה ט"ו ע"ב יו"ט שחל להיות בערב שבת לא יבשל בתחלה מיו"ט לשבת, חזינן שאסור לבשל בלא עירוב תבשילין, וכן קשה מהא דאיתא בברייתא שם י"ז ע"א דאין אופין מיו"ט לחבירו, וק"ו לחול.

וכן כתב הרז"ה פסחים י"ד ע"ב מדפי הרי"ף דאפילו אם אמרינן הואיל, מ"מ איסורא דרבנן איכא, ומביא ראיות מכל הני משניות.

ב. היינו קילותא שאינה אלא לזכר בעלמא שיברור מנה יפה לשבת, ואקילו בה דסגי בכזית לכל העומדים בתוך התחום, כן תירץ הריטב"א.

ג. יש עירובי תבשילין בארץ ישראל ויש בחו"ל, ובחו"ל שכיח יותר עירובי תבשילין משום דשם יש יו"ט שני של גליות, והטעם של יום טוב שני הוא משום ספיקא דיומא, אבל אברהם אבינו שהיה איצטגנין גדול, שכל מלכי מזרח ומערב מקדימין לפתחו, היה בקי בקביעותא דירחא ולא היה צריך לשמור יו"ט שני כי לא היה אצלו ספיקא דיומא, ועם כל זה קיים מצות עירובי תבשילין של חו"ל ג"כ, וזהו שאמר "עירובי" לשון רבים של ארץ ישראל ושל חוץ לארץ, כן תירץ הרה"ק מהר"ד מבעלזא.

והוסיף על זה הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצ"ל: דזה מרומז בפסוק "מצותי" עירובי תבשילין של ארץ ישראל, "חוקותי" עירובי תבשילין של חו"ל, שהגם שהיה בקי בקביעותא דירחא קיים עירובי תבשילין של חו"ל כמו חוק בלא טעם, רק מחמת שישראל ישמרו בחו"ל יו"ט שני של גליות, עיין בספר מהר"א ע"מ כ"ז.

ד. ע"פ מה דאמרינן בגמ' פסחים מ"ו ע"ב דהאופה מיו"ט לחול אינו לוקה, משום הואיל ואי מקלעי אורחים חזי ליה, ומשום הכי אופין מיו"ט לשבת ע"י ערובי תבשילין, ולית לן טעמא דמדאורייתא צרכי שבת נעשים ביום טוב, וכיון שכן דטעמא דמהני עירובי תבשילין הוא משום דמן התורה, אפילו שלא לצורך יום טוב ליכא איסור, הואיל ומקלעי אורחים והויא ליה הכל צורך יו"ט, מיהו הני אורחים דאמרינן הואיל בשבילן, היינו אורחים ישראלים דווקא, אבל לא אורחים נכרים דהא אפילו אי מקלעי ליה אסור לטרוח ביום טוב בשבילן כדאיתא התם לכם ולא לנכרים כ"ש דליכא למימר הואיל בשבילן, והשתא ה"א דבימי אברהם שלא היו עדיין שומרי תורה אלא הוא וב"ב לחוד ואפילו הללו דגירין אברהם ושרה היו נגררין אחריו ומב"ב היו כדכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן והיינו גרים שגירו כדאמרינן במ"ר, וא"כ לית לן לגבי ידיה האי התירא דהואיל ומקלעי ליה אורחים דהא משום אורחים נכרים אינו דוחה יום טוב. ומשום הכי ה"א דלא שייך התירא דעירובי תבשילין לאפות מיום טוב לשבת, קמ"ל רב אשי דאפילו הכי קיים אפילו עירובי תבשילין משום דכרב חסדא סבירא ליה, דאף על גב דלא אמרינן הואיל אפילו הכי מהני עירובי תבשילין מטעמא דצורכי שבת נעשים ביום טוב ורבנן אצרכו הכירא דעירובי תבשילין שלא יאמרו אופין מיום טוב לחול, והאי טעמא דעירובי תבשילין אמרה ר"א להדיא בפ"ב דביצה ט"ו ב' וכיון דהאי טעמא דעירובי תבשילין לגבי אברהם נמי אהני לפיכך הוי סגי ליה נמי עירובי תבשילין.

ה. הנה הפרשת דרכים ריש דרוש א' רצה להוכיח שיצאו האבות מכלל בן נח אף להקל מדמצינו דשמרו את השבת וקיי"ל סנהדרין נ"ח סלי"ב גוי ששבת חייב מיתה עיין בספר מעדני אשר חלק א' פרשת נח הרבה תרוצים בענין קושיא הנ"ל ואמר הרב החסיד המאה"ג מהו' פנחס אבדק"ק פפ"ד יע"א דאין מזה ראייה כלל, דהנה לדידן קיי"ל דהיום הולך אחר הלילה, אבל גבי ב"נ הלילה הולך אחר היום, וכן כתיב בראשית ח' כ"ב יום ולילה לא ישבותו, בתחילה יום ואח"כ לילה, וא"כ לילי שבתות לגבי ב"נ שייך לע"ש ומותר בו לשבות כיון שעבד ביום וי"ו, ויום שבת שובת כיון שעתידי לעבוד בליל מוצאי שבת קודש השייכת לגבי ב"נ לשבת וא"כ שבת כישראל ועבד כב"נ ולא מוכח מידי ודפח"ח. ואמר אמ"ו מר"ן נ"י עדיין יש להוכיח שיצאו אף להקל מדין בן נח, דאל"כ איך שמר יו"ט ושבת הסמוכים ששבת ג"כ ביום וי"ו, ואף דמותר במלאכת אוכל נפש, הלא הרמב"ם ה' מלכים פ"י ה"ט כתב גוי שקבע מועד לעצמו חייב מיתה אפילו מועד בעלמא, וא"כ מוכח שפיר כנ"ל וזהו שאמר רבא שקיים אפילו עירובי תבשילין שהוא ביום טוב שחל בע"ש ומוכח שיצאו אף להקל, ולכן נקט אפילו ערוב תבשילין, כן תירץ חתם סופר החדשים יומא כ"ח ע"ב.

ה. ע"פ מה שכתב בתוס' על התורה פרשת וירא דעירוב תבשילין הכוונה ששמר בשר בחלב שלא לערב תבשילין, והנה מבואר בקדמונים שבן הבקר שהביא אברהם נברא מספר יצירה, א"כ ע"פ הלכה לא שייך איסור בשר בחלב אפילו הכי החמיר בזה, מעדני אשר.

**מעוברת שרוצה לאכול מאכלות אסורות
האם לוחשים לה שאסור כמו שלוחשים ביום כיפור?**

בפרשתן כ"ב ויתרוצצו הבנים בקרבה.

פירש רש"י כשהיתה עוברת אצל מדרשו של שם היה יעקב רץ ומפרכס לצאת וכשהיה עוברת ליד בית עבודה זרה היה עשוי מפרכס לצאת, חזינן דתינוק במעי אמו יש לו יצר הרע.

וכן משמע: מהא דאמרינן בגמ' יומא פ"ב ע"ב ההוא עוברת דארחא שהריחה מאכל ביום כפור ואחזה בלמוס ונסתכנה אתי קמיה דרבי אמר להם זילו לחושו לה דיום הכפורים הוא, לחושו ליה ואלחישא, קרי עליה בטרם אצרך בבטן ידעתין, ההיא עוברת דארחא, אתי לקמיה דרבי חניניא אמר להם לחושו לה, ולא אלחישא קרי עליה זורו רשעים מרחם, חזינן דיצר הרע בא לאדם קודם שנולד.

ולפי זה ביארו המפרשים: הא דכתיב ויקרא י"א מ"ז להבדיל בין הטמא ובין הטהור בין חיה הנאכלת ובין חיה אשר לא תאכל, ר"ל אם תרצה לידע מה יהיה העובר, סימן יהיה לך בין חיה הנאכלת ר"ל מעוברת שנקרא חיה, דאם תאכל ביום כיפור סימן שהבן יהיה רשע, ואם לא תאכל סימן שהיא צדיק, כך כתב בגר"א, וכן בפנינים יקרים על התורה פרשת שמני, וכן פרדס יוסף שם.

וכן קימ"ל להלכה אור"ח סימן תרי"ז ס"ק ב' דעוברת שהריחה לוחשין לה באזנה שיום כיפור הוא, אם נתקררה דעתה בזכרון זה מוטב, ואם לא מאכילין אותה עד שתיישב דעתה.

יש לחקור מעוברת שרוצה לאכול שאר מאכלות אסורות האם נמי לוחשין לה כדי לנסות אולי תרגע או דילמא בשאר איסורים אין לוחשין ונותנים לה מיד.

הנה המאירי יומא פ"ב כתב וז"ל עוברת שהריחה בשר קודש או בשר חזיר או שהריחה ביום כיפור, לוחשין לה ודורשין לפניה ומודיעין אותה גוף האיסור, חזינן שסבירא ליה דגם בשאר ימות השנה אם רוצה לאכול איסורים, אין נותנים לה קודם שלוחשים לה.

וכן כתב הלבוש אור"ח סימן תרי"ז דבכל מאכל איסור שרוצה לאכול לוחשים לה קודם שנותנים לה לאכול.

וכן כתב במעשה רוקח פרק י"ד הלכה י"ד מאכלות אסורות דאף דבגמ' מבואר שביום כיפור לוחשין למעוברת, מ"מ ה"ה בשאר איסורים, רק מעשה שהיה כך היה לכן נקט בגמ' יום כיפור.

אבל ברמב"ם פרק ב' הלכה ט' מהלכות שביתת עשור מבואר שרק ביום כיפור לוחשים לה, וכן משמע ממעשה דאלישע מדרש רבה רות פרשה ו' אות ו' דכשהיתה אמו מעוברת עברה על בתי עכו"ם והריחה ונתנו לה, ולא מבואר שלחשו לה, כך מביא ראה באשל אברהם אור"ח סימן תרי"ז.

יש להקשות: לשיטות שרק ביום כיפור לוחשין לה, מה סברא יש לחלק בין יום כיפור לשאר איסורים, כך הקשה החיד"א בספרו ברכי יוסף אור"ח סימן תרי"ז בשם מהר"ש קינן, וכן באשל אברהם אור"ח סימן תרי"ז בהגהות על הגליון.

איכא כמה תרוצים:

א. עובר שנתאוה צריך למלאות תאותו, ובשלמא ביום כיפור לוחשים לו שהוא יום כיפור, כלומר שמיד בצאת יום הכפורים יוכלו למלאות את רצונו, ודומה מעתה כאילו יש

לעובר פת בסלו ואפשר שירגע מתוך זה, אך בנבילה כיון שנתאוה צריך להאכילה על כל פנים ואין לנו במה להרגיעו ע"י פת בסלו, כך תירץ המהר"ש מקינו מובא בברכי יוסף אור"ח סימן תרי"ז.

אבל החיד"א דחה תרוץ זה: דגם בנבילה נלחוש לו שזה נבילה ואנו נביא לו בשר כשר.

ב. ע"פ מה שכתבו התוס' שבת י"ב ע"ב דבאסור אכילה של יום כיפור לא אמרינן דאין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים מאחר דהאוכל מצד עצמו מותר, לפי זה יש לומר, דכשהריחה שאר איסורין ומתאוה לאוכלן מזה עצמו קרינן ביה נפש רשע אות רע, ובודאי לא ישוב כשלוחשין לה, ורק במתאוה ביום כיפור אין ראייה לכך מאחר שאין האיסור מחמת האוכל בעצמו, כך תירץ החיד"א בספרו ברכי יוסף אור"ח סימן תרי"ז.

ג. דווקא ביום כיפור מועיל לחישה, משום שגם האמא מזדככת הרבה מועיל לחישה, משא"כ בשאר איסורים, כך כתב בדרשות חתם סופר חלק א' ט"ז ע"ב.

ד. משום שבכל איסורי תורה אין לה חטא אם תאכל, כיון שהיא חולה שיש בה סכנה, אולם ביום הכיפור, אם תאכל חסר לה כפרה, לכן משתדלים ללחוש לה, כך כתב בספר בית שערים, מובא בספר תורת היולדת להגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א פרק ג' ס"ק ו', והנה דבר זה יש אריכות גדולה בענין מי שאכל ביום כיפור, האם יום כיפור מכפר.

ויש נפק"מ להלכה בין התרוצים: דלפי ב' תרוצים ראשונים אפילו ביום כיפור אם מבקשת מאכל איסור אין לוחשין לה, כיון שאין לה היתר לאחר זמן, וכן היא מאכל איסור בעצמם, וכן כתב להדיא הכף החיים אור"ח סימן תרי"ז ס"ק ז' אבל לפי טעמו של החתם סופר אף מאכל איסור לוחשין לה ביום כיפור, כיון דמחמת קדושת היום היא נמי מזדככת מסתמא תשמע, וכן לפי טעמו של הבית שערים אף מאכל איסור ביום כיפור לוחשים לה עיין מועדי ישראל ימים נוראים לאחי הגאון רבי ישראל שורר שליט"א רב ואב"ד בירושלים סימן רל"ב.

איך היה מותר ליעקב לעבור על איסור גניבת דעת?

בפרשתן כ"ז י"ט אנכי עשיו בכורך.

יש להקשות: איך היה מותר ליעקב לעבור על איסור גניבת דעת ואפילו שהיה קודם מתן תורה, הא קיימו האבות התורה עד שלא ניתנה, ועוד לגבי איסור גניבת דעת כתבו הפוסקים דאף בן נח מצווה בזה כמבואר בשו"ת התעוררות תשובה ח"א סימן קי"ח ועיין בהגהות לספר המקנה כללים סימן ט"ז, א"כ איך יעקב אמר לאביו שהוא עשיו, כך מקשה האור החיים הקדוש בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

א. כיון שרבקה היתה נביאה, והנביא בכוחו לבטל את המצוה כהוראת שעה, כך תירץ באור החיים הקדוש על הפסוק שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך.

ב. הרי לעשיו היה דין ישראל מומר כמבואר בגמ' קדושין י"ח ע"א שאסור לאכול משחיתתו, וא"כ הרי הציל יעקב אביו במעשה זה את אביו מלאכול משחיתתו האסורה של עשיו, ולאפרושי מאיסורא שרי דלא גרע מהא דשרי לשנות משום דרכי שלום,

כך תירץ כ"ק מרן הפני מנחם מגור בספרו תורתך שעשעי.

ג. ע"פ מה שכתב האור החיים הקדוש דכיון שקנה את הבכורה מעשיו, הויה ליה עשיו, א"כ לא הויה גניבת שעת, מעדני אשר, אבל מ"מ קשה דסוף סוף הויה גניבת דעת.

תגובות אפשר לשלוח
למחבר הרב אשר אנשיל שורר שליט"א
לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: levib@017.net.il
לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560

מכתבים למערכת

איך שלח אברהם את אליעזר שקידש אשה ליצחק הרי המקדש ע"י שליח ומת השליח אסור להתחתן

מה שהקשתם בשם אחרונים איך שלח אברהם את אליעזר שליח שקידש אשה ליצחק, הרי אסור לעשות כן דאיתא בגמ' נזיר י"ב ע"א האומר לשלוחו צא וקדש לי אשה סתם ומת השליח אסור בכל נשים שבעולם, משום דחוקה שליח עושה שליחות, וכיון דלא פירש לא ידע הי נניחו קדוש, ויכול להיות שהאשה שתחתן אח"כ זה אמה של הקודמת שקידש השליח או אחותו, א"כ מדוע אברהם לא חשש שמא ימות אליעזר בדרך, ותרתם בארבע אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת הרב יהודה ארצי שליט"א מח"ס יקח מצות בני ברק הרב ר' יוסף חיים מסעוד אבוחצירא שליט"א מח"ס רוח נוחה עפולה הרב אלימלך בלום שליט"א קרית צאנז נהניה הרב אהרן ווייס שליט"א כולל מיר ירושלים הבה"ח משה ישע"י שפילמן נ"ו ישיבת מיר ירושלים

נראה בפשטות לא קשה, דהא אברהם אבינו השביע אליעזר יצחק אשה רק ממשפחתו, א"כ אפילו קידש, הרי קידש רק ממשפחתו, ומותר בשאר הנשים שבעולם שאינם ממשפחתו, ואין לחשוש שמא לא הרשו ליקח אשה ממשפחתו ולקח מאחרים, שהרי לא הורשה לו לקחת אלא מבנות ענר אשכול כמו שכתב רש"י ואכתי מותר בנשים אחרות.

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א אלעזר

מה שהבאתם בשם הקדושת לוי בפרשתו דכתב דזה הטעם שרצו לבן ובתואל להרוג את אליעזר עבד אברהם, דכיון דיהרגו את אליעזר יהא יצחק אסור בכל נשים שבעולם, נראה לי דלפי דברי הקדושת לוי אתי שפיר מה דיש לדקדק טובא דאברהם אמר לאליעזר "כי אם אל ארצי ומולדתי תלך ולקחת אשה לבני" ואילו אליעזר שניה בדבריו ואמר להם שאברהם ציווהו אל בית אבי תלך ואל משפחתי ולקחת אשה לבני, וצ"ע, אולם לדברי הקדושת לוי אתי שפיר, דאפשר שאליעזר חשש שאכן ינסו להרוג כדי לאסור את יצחק על נשות כל העולם, ועל כן אמר שאברהם לא שלחו ליקח אשה מכל בנות הארץ, שכח"ג יאסר על כו"ע מפני שא"א לדעת את מי מהן קידש, אלא ליקח אשה דוקא מבנות משפחתו שלו, וא"כ גם את ימות המשלה, יוכל יצחק לברר להרב בנגל, ולא יאסר על נשות כל העולם.

הרב יוסף ויכלדר שליט"א ירושלים

הרב שאול מרגליות שליט"א מודיעני עילית

הבה"ח שמואל דרורי נ"ו ישיבת באר התורה בני ברק

מה שתרצתם בשם הבני דוד דלא נעשה אליעזר שליח לקדש, אלא נעשה שליח ליקח עמו אשה להביאה ליצחק והיא יקדשה, א"כ א"ש דליכא שום חשש, יש להעיר מהא דכתבו התוס' כתובות ז' ע"ב דמאליעזר יש להביא ראייה שיש ברכת אירוסין לאשה המקדשת ע"י שליח, חיינו מפורש שאליעזר קדשה.

הרב יצחק שלמה לוריא שליט"א ביתר עילית

הרב חיים מאיר שטוקהמר שליט"א כולל ותיק ירושלים

נראה לתרץ כיון דהקב"ה שמתווכח בו ביצחק יקרא לך זרע, דהכרח שיהא המשך מיצחק, ועל כן אין לו לדאוג שמא אילעזר ימות.

הרב יצחק מאטצען שליט"א נוי יארק מח"ס הואיל משה

נראה לתרץ ע"פ מה שכתב בשו"ת הלכות קטנות ח"א סימן כ"ט דחכם אחד רצה לחדש דבקדושין מהני שאלה, כיון דשורש ענין קדושין הוא דאסר לה אכ"ע כהקדש כמבואר בקדושין ב' ע"ב וכמו דמהני שאלה בהקדש, ה"נ מהני שאלה בקדושין, ועיין בשו"ת חרות יעקב א"ה"ע סימן ב' אות ח' שהעיר דאם מהני שאלה בקדושין, א"כ אמאי גמת השליח בדרך אסור בכל נשים שבעולם, והנה הגה"ק מאוסטרובוצא אמר דיש לומר דקודם מתן תורה היה מהני שאלה, כיון דלא הויא קידושין תורה, מובא בשפע חיים נישואין סימן מ"א ולפי זה יש לומר דקודם מתן תורה דהיה מהני שאלה לא שייך ההלכה דמת השליח אסור בכל נשים, לכן לא חשש אברהם.

בית המדרש דחסידי בעלזא בית שמש

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב חמה ולבבית שלוחה בזה לרום מע"כ ידידינו הנעלה העומד לימינו בכל עת ועונה, מראשי העסקנים לטובת יהדות ההרדית הנאמנה בעירנו ה"ה הרה"ח מוה"ר **יחיאל מיכל מוזס** שליט"א לרגל השמחה במעונו בנישואי בתו הכלה החשובה שתחי' עב"ג הי"ו ויהי"ר שהזיווג יעלה יפה לקשר של קיימא ולבנין עדי עד ויזכר לדורות ישרים ומבורכים

המאליא: תשס"ו כ"ה 3 ה'תל"ח כ"ה 3

מדוע מברכים בברית שהתורה והמעשים טובים יהיו כמו המילה

מה שהקשתם על הא דקמ"ל יור"ד סימן רס"ה דבמילה מברכים כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, דיש להקשות מה הכונה בכשם, מה מיוחד במילה שאנו מברכים שכן יהיה בתורה ובחופה ובמעשים טובים, ותרתם בעשרה אופנים.

הרה"ג רבי אלכסנדר קנאפלער שליט"א שליט"א בארא פארק מח"ס אבן יקרה

נראה לתרץ דהכונה שהוא ברכה לאביו ולאמו שלא ימותו בעוד צעיר לימים כמו שזכר להביא לברית כמו כן יכו ביהוד לגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

הרב יוסף זיבלר שליט"א ביתר עילית

נראה לתרץ ע"פ מה דאיתא בגמ' שבת ק"ל ע"א שמסרו נפשם על ברית מילה, ולכן מברכים כשם שנכנס לברית שזה מצוה שמתקיים במסירות נפש, כן כל המצוות יקיים במסירות נפש.

האם מהני שאלה בקדושין

מה שדנתם האם מהני שאלה בקדושין, כיון דקדושין הויא לשון הקדש כמבואר בגמ'.

הגאון מנחם קופרמן שליט"א רב קהלת אהבת עין רמת בית שמש

יש לציין דלהלכה מציונו שיש לקדושין דין הקדש, דאיתא בשו"ע אה"ע סימן ל"ה סעיף ט' שאם שליח קדושין טעה, האשה אינה מקודשת, משום דהויא הקדש בטעות לא לא הויא הקדש, וכתב הגר"א שם ס"ק כ"ב דהוא משום דקדושין מטעם הקדש.

על מה שמכרו רבנים שמסדרין קדושין שנוטלים כסף הא אסור ליטול שכר על מצוה

מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא ברמ"א יור"ד סימן רמ"ה ס"ק כ"ב דהמהנה לתת שכר חופות וקידושין להרב דמתא, דיש להקשות איך מותר ליטול שכר על סידור קדושין הא אסור ליטול שכר מצוה, ותרתם בכמה אופנים.

הגאון רבי אליהו בר שלום שליט"א דומ"ץ ברמת שלמה ירושלים

הבה"ח יהושע נחום מושקובין שליט"א ישיבת ערלי ירושלים

הבה"ח משה יצחק אייזיק כ"ן נ"ו ירושלים

נראה לתרץ ע"פ מה שהבאתם (במעדני אשר פרשת כי תצא שנת תשס"ט) לתרץ על מה שמכרו העולם ליטול פרסים על השבת אבידה, ותרצו הפוסקים הואיל ומן הדיון די שידיע לו ששמצא אבידה ואין צריך להביא את זה לביתו, ועל טרחא זו נוטל את השכר, א"כ ה"נ יש לומר דמה שהרב מטריח את עצמו לבוא לבית החתנות וקובעים לו זמן ליום ולשעה ולמקום, שרי ליטול שכר.

האם מותר להניח על שולחן בשר וחלב כשאינו אוכל

מה שכתב במכתבים למערכת הרה"ג יעקב רבנובין שליט"א שאסור להניח על השולחן בשר בחלב אע"פ שאינו אוכל.

הגאון אלחנן וינד שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת אשדוד מח"ס נעם הדב

נראה להעיר, דהלא מעשים בכל יום שמעלים על השולחן בשר בחלב יחד על השיש ובמקרה ולא מציונו גזירה זו, דכל הגזירה הוא רק בשעת אכילה, וכן משמע במחבר.

מדוע כשמברכים בברית את התינוק מקדימים חופה למעשים טובים הא מעשים טובים קודם

מה שהקשתם בשם הראשונים ואחרונים מדוע כשמברכים בברית מילה את התינוק, כשם שנכנס לברית כן יכנס לתורה ולחופה ולמעשים טובים, מקדימים לברך על חופה קודם למעשים טובים, הא חופה הויא כן י"ח ומעשים טובים הויא כן י"ג, א"כ היה צריך לברך מעשים טובים קודם, ותרתם בכמה אופנים.

הרב ישראל פיללער שליט"א כולל הוא דשבת ירושלים

הרב אליעזר פרידמן שליט"א בני ברק

נראה לציין מה שמצאתי בספר אוצר מכתבים שיצא לאור מהפני מנחם זצ"ל שתרין ע"פ מה דאיתא בגמ' סוטה י"ב טוב זה מילה, ועל פי זה אנו מבקשים שיוכה לגדלו לתורה לחופה ואח"כ למעשים טובים, פירוש שאחר החתונה יוכה להוליד בנים ולמול אותם.

ברכת מזל טוב לידידינו

הרב דוד סמסון שליט"א

ירושלים

לרגל שמחת הולדת הבן נ"ו במז"ט

יהא רעוא שיוכה לגדלו לתורה ולחופה ולמעשים טובים

המאליא: י"ד 3

ברכת מזל טוב לידידינו

הנדיב הנכבד הרב **אפרים פישל ראטה** שליט"א מאנסי

לרגל שמחת נשואי בנו כומר יקותיאל יוסף נ"ו מבחירי ישיבת מיר ירושלים

עב"ג בת הרב נחום מרדכי הלפרין שליט"א מאנצ'סטר

יהא רעוא שיוכה לראות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה